

KNJIGA ZA TERMINOLOGE SVIH STRUKA

Milica Mihaljević. *Terminološki priručnik*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 1998.

Kad tko pročita autoričin predgovor ovoj knjizi i kad sazna koliko su joj drugi pomagali, može reći da je tako lako napisati knjigu. No valja odmah pobiti takav na prvi pogled nametljiv zaključak očitim dokazom: da je lako, napisao bi taj priručnik tko drugi jer sam ideju, temu i podlogu nudio dvama mladim jezikoslovcima, oboje su počeli pa odustali. Kad sam ponudio Milici Mihaljević, ona je prijedlog prihvatila i ostvarila ga.

Drugi prigovor koji se može postaviti jest da sam ja zadnji čovjek koji bi trebao pisati prikaz te knjige. Od toga se prigovora već teže obraniti jer ma što rekao, ne će biti uvjerljivo: ako joj prigovaram, može se reći što to nisam učinio dok se knjiga bila u rukopisu, ako je hvalim, može reći da hvalim i sebe. Nastojat ću da izbjegnem takvim krajnostima tako da je niti hvalim niti kudim nego da jednostavno kažem što ta knjiga jest. Međutim ne mogu ništa ne reći o njoj jer mi je godinama ležala na srcu i trebalo je znanstvenoga samoprijegora u Milice Mihaljević da se prihvati jedne takve knjige u kojoj je već mnogo toga zadano. Zato se može reći da je njezina knjiga u jednom smislu kompilatorski rad, sastavljen jednim dijelom od već objavljenih članaka i drugih priloga, ali time nije ništa loše rečeno o samome radu jer u stručnome smislu ima onu vrijednost koju ima sasvim izvorni rad za svrhu za koju je napisan, pa nije važno kako je nastao. Naime autorica se svojski trudila da od toga napravi suvislu

cjelinu i pravu knjigu, glavninu je sama izradila, a ono što je dobila, nije dijelove mehanički spajala u cjelinu, nego je sve podvrgla svojoj zamisli i napravila cjelovito djelo s jasnim tijekom misli raščlanjenim u poglavlja i potpoglavlja tako da su izlaganja jasna, razumljiva i korisnicima prihvatljiva i pristupačna. Ona je to mogla učiniti jer na ovome području nije početnik, odavno se bavi proučavanjem terminološke problematike, njezina je doktorska radnja s toga područja, izdana u knjizi pod naslovom *Hrvatsko računalno nazivlje*, sve je prožela svojim jezičnim i terminološkim znanjem već prije stečenim, a sada ponovno provjeravanim na općenitijem radu. Zato ovaj priručnik s pravom nosi njezino ime.

Terminološki rad široko je područje djelatnosti jer obuhvaća sve struke i da se ne bi morale tumačiti mnoge pojedinosti u tome radu, potreban je priručnik koji će protumačiti opće postavke i dati osnovne upute za pristup poslu. U knjizi Milice Mihaljević dobili smo takav priručnik koji je prijeko potreban našoj terminologiji i konkretnom terminološkome radu. On zaista ispunjava jednu prazninu, toliko veću što dosada i nemamo stručnjaka terminologa. Terminološki priručnik veoma je koristan priručnik za stručnjake svih struka, pa i za jezikoslovce koji se bave nazivljem, a to područje zapravo ne može mimoći ni jednoga stručnjaka, dakako ne sve u istoj mjeri. On je dobra podloga i za terminološki rad i za izradu terminoloških rječnika kao krajnjega cilja svega terminološkoga rada.

Taj će priručnik sada kad je izdan i pristupačan korisnicima znatno smanjiti nesigurnost i lutanja koje zahvaćaju nejezikoslovce kad pristupaju terminološkome radu, a otklonit će mnoga lutanja i onih koji su već pristupili ili se njime odavno

bave. Terminološki su rječnici najvažniji zadatak današnjega doba ne samo za razvoj znanosti nego i za razvoj hrvatskoga jezika. Znanstveni i tehnički razvoj donosi na tisuće novih pojmova koji traže svoje nazive pa zadovoljiti tu potrebu, znači velik napor u pronalaženju novih naziva. On je za nas toliko važniji što glavina tehničkoga napretka potječe iz gospodarski moćnih zemalja, prvenstveno Amerike, pa je s time prevlast angloameričkoga jezika i američkih naziva očita. Kad bismo nekritički preuzimali tuđe nazive, jezik bi nam ubrzo bio preplavljen tuđicama u takvoj mjeri da bi mogao izgubiti i svoj hrvatski lik. Zato je važno da se terminološki rječnici izrađuju ne samo prema zahtjevima struke nego i prema zahtjevima hrvatskoga jezika.

Budući da nazivlje i terminološke rječnike moraju raditi u prvome redu stručnjaci pojedinih struka, oni moraju misliti i na jezičnu stranu terminološke problematike. Sa sve većim razgraničenjem pojedinih struka i specijalizacijom stručnjak bi morao poznavati hrvatski jezik u onoj mjeri u kojoj je on dio visokoga stupnja opće naobrazbe, a terminolog još u većoj, posebno poznavanje hrvatske tvorbe riječi i osnovnih terminoloških zahtjeva.

Sam jezikoslovac ne može biti tvorac i vrhovni sudac u nazivlju svih struka jer bi to značilo da je jezikoslovlje kraljica svih struka. Ono to nipošto nije, ono je samo sluškinja svih struka.

No stručnjaci ipak ne mogu prodrijeti u jezikoslovlje koliko je potrebno da se nazivlje uskladi sa zahtjevima hrvatskoga jezika pa je dobra suradnja s jezikoslovcima. Priručnik Milice Mihaljević otvara vrata takvoj suradnji.

Na kraju bi trebalo reći što u knjizi ima, ali ne ću o tome, mogu samo reći da će svatko tko je uzme u ruke naći korisnih

misli. A onaj tko se nađe ponukanim da je nakon toga kritički ocijeni, učinit će svakako koristan korak. Provjera u praksi i ocjena iz prakse pomoći će autorici da poboljša njegove slabije strane da u budućim izdanjima bude što savršeniji jer jedno takvo djelo po svojoj naravi mora biti stalno prisutno u našem znanstvenome životu.

Stjepan Babić

SUPLETIVNO, A NE BRODNJAČKI

Postoje autori kojima vjerujemo i koji su svojim cjelokupnim radom zaslužili da se njihova riječ poštuje. Jedna od njih je i dr. Milica Mihaljević. Ovu autoricu možemo svrstati u mali krug jezikoslovaca koji su uložili veliki trud u savladavanje tehničkog nazivlja. Da to najiskrenije mislim, svjedoči i činjenica kako sam pristao ocijeniti njezin rukopis *Terminološki priručnik* i prije nego što se znao potencijalni izdavač. Za taj sam priručnik među ostalim napisao kako se radi o krajnje korisnom štivu koje može imati povijesno značenje. Taj je rukopis sada objavljen i vjerujem da će to biti pouzdan priručnik svima koji se bave ili će se baviti sastavljanjem nazivlja za pojedino područje.

Povod za uvod je tekst M. Mihaljević *Lingvistička analiza naftnih naziva* u 3. broju prošlogodišnjega *Jezika*. S pretežnim se dijelom njezinih preporuka slažem. Međutim, valja upozoriti na neka rješenja koja, u prevelikoj želji pohrvaćenja pojedinih naziva, postaju svojom suprotnošću.

Komentirajući jedno od njezinih rješenja u spomenutom rukopisu napisao sam: "Mislim da je to ipak nerealno. Zato predlažem da ostanu istoznačnice: sustav